

Zuiden • Landen met veel zon en wind kunnen gaan concurreren met de Nederlandse basisindustrie. Want daar liggen de energiekosten veel lager.

Hans Nauta
redactie duurzaamheid&economie

Wat betekent het voor de Nederlandse industrie dat de goedkope energie voor het oprapen ligt in landen met meer zon, wind en ruimte? Een mogelijk gevolg is dat een deel van de industrie naar het buitenland verhuist, zeggen onderzoekers van CE Delft maandag in het rapport *Verkenning van een fossielvrije industrie*, geschreven in opdracht van milieuorganisatie Natuur en Milieu.

Landen die hernieuwbare elektriciteit opwekken en daarmee de gewilde groene waterstof maken, kunnen dat verkopen aan bedrijven in Nederland. Zoals aan Tata Steel, dat met het waterstof ijzererts wil omzetten in ruwijzer, om daar dan staal van te maken. Maar waarom zouden landen die over ijzererts en groene stroom beschikken, zoals Australië en Brazilië, dat ruwijzer niet zelf gaan maken? Tata kan dat ruwijzer kopen om staal te maken, maar zal er meer voor betalen dan voor ijzererts.

Een belangrijke factor is dat hernieuwbare energie in landen met veel zon, wind en ruimte goedkoper wordt dan in Nederland, zeggen de onderzoekers. Ook als Nederland in 2050 70 GigaWatt aan windenergie op de Noordzee heeft staan.

Dure windenergie

"Wind op zee is relatief duur vergeleken met zonnepanelen", zegt Bettina Kampman, onderzoeker energie en brandstoffen van CE Delft. "In het Zuiden staat de zon hoger en schijnt het hele jaar door." De verslechterende concurrentiepositie noemt ze 'ingrijpend voor Nederland'.

'Economisch gezien betekent dit dat energie-intensieve producten die goed te transporteren zijn, niet langer competitief te produceren zijn in Nederland', staat in het rapport. Als zulke producten hier relatief duur zijn, is importeren voordeliger. Dat geldt voor aluminium, zink, ruwijzer, ammoniak, methanol, synthetische brandstoffen en polymeren, waaruit

plastics worden gemaakt. +kunstmes
'Europa kan haar basisindustrie behouden, maar enkel tegen hogere kosten dan import. Het is dus een keuze tussen goedkope producten en onafhankelijkheid van andere landen', schrijven de onderzoekers verder. Om bedrijven hier te houden zal er industriebeleid nodig zijn, bijvoorbeeld in de vorm van subsidies.

Vorig jaar ging aluminiumfabriek Aldel in Groningen failliet en werden de chemie en de productie van kunstmest en zink afgeschaald vanwege de hoge energieprijzen. Dat noemen de onderzoekers een voorproefje van wat in de toekomst kan gebeuren.

Tegelijkertijd bieden nieuwe ontwikkelingen goede kansen, zegt Mi-

Waarom zouden landen die ijzererts en groene stroom hebben, niet zelf ruwijzer gaan maken?

chelle Prins, programmaleider duurzame industrie van Natuur & Milieu. "Vooraf voor bedrijven die veel toegevoegde waarde creëren en relatief weinig energie gebruiken." Dat is bijvoorbeeld het geval in de maakindustrie, die machines, auto-onderdelen, zonnepanelen of batterijen produceert. Bij raffinage is dat andersom. Ook de recycle-industrie zal groeien.

Energiekosten zijn belangrijk, zegt Martijn Broekhof, hoofd klimaat, energie, innovatie en duurzaamheid bij de Vereniging van de

Nederlandse Chemische Industrie (VNCI). Maar de Nederlandse energie-intensieve industrie kan er tijd niet kan concurreren met de lage energieprijzen, zegt hij. "Sinds de Verenigde Staten naar schaliegas gingen liggen onze gaskosten hoger dan in Nederland. Het Groningse gas is weggevoerd. Ook in China en het Midden-Oosten kunnen ze goedkope producten produceren."

Blijvende voordelen

"Dat bedrijven hier toch invaakt komt doordat we ook blijven delen hebben", gaat hij verder. De diepzeehavens, de goede dingen met het achterland, de triële infrastructuur en de hoge leide werknemers." Kampman daarmee eens. Broekhof noemt de mogelijkheid reëel dat Nederland meer ammoniak gaat importeren. Een belangrijke stof in de chemische industrie. "Dat gebeurde vroeger ook vanwege de hoge gasprijzen in Nederland. De ammoniak kwam uit Egypte en Noorwegen. Vandaag muleert de Amerikaanse Methanol Reduction Act bedrijven groenewaterstof in de VS te gaan produceren. Dat nodigt uit tot meer investeringen in de chemische industrie van Nederland, mogelijk ten koste van Nederland."

Het rapport schetst hoe de Nederlandse industrie in 2037 functioneren kan worden. "Brussel wil de industrie in 2039 klimaatneutraal maken", zegt Prins. "Dit onderzoekstapje verder, namelijk twee stappen terug naar nul." Kampman denkt dat te bereiken moet je ervoor zorgen dat de productie voor een beter verdienmodel is dan de productie."

Trouw 270623 p6 Hans Nauta

Betaalbare groene waterstof in 2050

Mogelijk te produceren hoeveelheid (in exajoule) voor minder dan 1,5 dollar

